

Retsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K.

Dato: 26-10-2015
Deres ref.:
Vor ref.: 40-2015/20001
Sagsbehandler: GRS/
Arbejdsmarkeds- og socialpolitik

Henvendelse til Folketingets Retsudvalg med anmodning om foretræde som følge af praksisændring i Erstatningsnævnet

Baggrunden for BUPL's henvendelse er Erstatningsnævnets ændrede praksis i forhold til politianmeldelse af vold.

Erstatningsnævnet offentliggjorde den 23. juni 2015 nævnets beretning for 2014 til justitsministeren om nævnets virksomhed, praksis mv. i det forgangne år. Det fremgår af årsberetningen, at Erstatningsnævnet i løbet af 2014 har revideret praksis, således at der ikke længere uden videre gives dispensation for lovens krav om politianmeldelse til plejepersonale, herunder pædagoger m.fl. der udsættes for vold som følge af arbejdet. Hidtil har det været fast administrativ praksis, at Erstatningsnævnet – af pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn - dispenserede for kravet om politianmeldelse i disse sager.

For BUPL's medlemmer opstår der et etisk dilemma på grund af praksisændringen, når den enkelte pædagog på den ene side er nødsaget til at politianmelde et barn eller ung for at opnå erstatning, og på den anden side skal forholde sig til den fremtidige relation med barnet/den unge, som pædagogen er ansat til at drage omsorg for. BUPL er bekymret for de vidtgående konsekvenser et krav om politianmeldelse i disse sager får for vores medlemmer - og ikke mindst de børn og unge, som de er ansat til at drage omsorg for. BUPL er endvidere af den opfattelse, at formålet med Erstatningsnævnets praksisskærpelse slet ikke er proportionelt med de store konsekvenser, som de mange politianmeldelser af børn og unge fremover vil medføre.

Hidtidig praksis

Erstatningsnævnet har de seneste 30 år haft en fast administrativ praksis, hvorefter pædagoger m.fl. af pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn fik dispensation for kravet om

politianmeldelse jf. offererstatningslovens § 10¹. Ved ændringen af offererstatningsloven i 1985 blev der indført retskrav på erstatning efter loven² og Folketingets Retsudvalg afgav i en betænkning i den forbindelse følgende henstilling: *"[Retsudvalget] finder, at erstatningsnævnet i forbindelse med nævnets samlede vurdering af, om kravet om politianmeldelse i § 10 bør fraviges i de konkrete sager, som måtte blive forelagt for nævnet til afgørelse, bør være opmærksom på, at pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn kan tale imod en politianmeldelse."*³

Hidtidigt har Erstatningsnævnet fulgt henstillingen og pædagoger, som havde været udsat for vold fra børn/unge fik indtil stramningen i løbet af 2014 dispensation for kravet om politianmeldelse uden videre, henset til de pædagogiske hensyn, der netop er at tage i disse sager.

Problematikken ved praksisændring

Erstatningsnævnet vil fremover foretage en vurdering af, om der er helt konkrete, individuelle hensyn, der taler mod en politianmeldelse i den enkelte sag, før der kan dispenseres.

Et eksempel hvor Erstatningsnævnet efter den nye praksis har givet afslag på en ansøgning vedrører en pædagog, som i et praktikforløb var udsat for spark og truet med kniv af en 10 årig dreng på et behandlingshjem. Hverken pædagogen eller arbejdsgiver anmeldte episoden til politiet af netop pædagogiske og behandlingsmæssige hensyn, da dette ville skade relationen til barnet og skabe yderligere tumult og utryghed for et barn med udviklings- og personlighedsforstyrrelser. Erstatningsnævnet afviste ansøgningen, da der ikke var sket rettidig politianmeldelse og fandt dermed ikke, at der var konkrete, individuelle hensyn der talte mod politianmeldelse af den 10 årige dreng.

Efter BUPL's vurdering er der imidlertid altid pædagogiske hensyn at tage, når en pædagog står overfor dilemmaet om at skulle anmelde et barn for vold eller ej. Dette bakkes op af, at de fleste kommuner har retningslinjer eller en politik om ikke at politianmelde børn, der har udøvet vold på institutioner, skoler mv. De tilfælde hvor der ikke måtte være pædagogiske eller behandlingsmæssige hensyn at tage, må formodes at være så sjældne, at det ikke burde have forrang i praksis. Til trods for det, har BUPL ikke selv sager, hvor der rent faktisk er givet dispensation efter den nye praksis og har heller ikke kendskab til, at medlemmer af andre fagforbund, har opnået dispensation. Erstatningsnævnet selv har ikke kunnet komme med eksempler på, hvornår der vil foreligge sådanne konkrete, individuelle hensyn, der efter den nye praksis vil kunne medføre dispensation. Pædagoger er, som praksis er i dag, derfor nødsaget til altid at indgive en politianmeldelse inden 72 timer, da de ikke længere kan være sikre på at opnå dispensation.

BUPL's løsningsforslag

¹ § 10. Erstatning er betinget af, at lovovertrædelsen er anmeldt til politiet inden 72 timer, og at skadelidte under en eventuel straffesag mod skadevolderen nedlægger påstand om erstatning. Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 kan fraviges, hvis forholdene taler for det.

² Note 2: lov nr. 233 af 6. juni 1985

³ Folketingstidende 1984-85, tillæg B, sp. 1355.

Ifølge Erstatningsnævnets årsberetning er formålet med den skærpede praksis omkring politianmeldelse, at få afklaret hændelsesforløbet. Allerede under den tidligere praksis var der mulighed for at inddrage politiet, hvis der var usikkerhed om hændelsesforløbet.⁴ Der er også fortsat mulighed for, at Erstatningsnævnet kan bruge vidneudsagn fra kollegaer, udtalelser fra arbejdsgiver mv., for at få oplyst de konkrete sager og hændelsesforløbet. Der findes således andre lempeligere metoder til at opfylde formålet om at få oplyst sagerne, uden at samtlige voldsepisoder fra børn og unge i institutioner og skoler mv. fremover skal politianmeldes. Det vil derudover medføre et stort ressourcespil hos arbejdsgivere, politi osv. da praksisskærpsen medfører, at alle voldsepisoder nu bliver politianmeldt, fordi det oftest ikke er muligt inden for 72 timer at vurdere, om volden vil medføre en personskaade eller ej.

Som ovenstående gennemgang viser, er der behov for at finde en løsning på problematikken. BUPL kan pege på følgende løsningsforslag:

- Der bør ske en lovændring, så kravet om politianmeldelse helt fjernes for omsorgspersonale

eller

- Der bør som minimum ske en tilbageførelse til hidtidige praksis i Erstatningsnævnet, så pædagoger og andet omsorgspersonale igen uden videre kan opnå dispensation fra kravet om at politianmelde af de personer, de er ansat til at drage omsorg for.

Med venlig hilsen

Lars Søgaard Jensen
Medlem af BUPL's forretningsudvalg

⁴ "Endvidere vil nævnet afhængig af sagens konkrete omstændigheder kunne anmode politiet om at foretage afhøring af yderligere vidner til episoden eller af skadevolder." Erstatningsnævnets Årsberetning 2009, s.14.